

Εισηγήτρια: Ανδρέου Ελένη

Ημερομηνία: 12/02/2022

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

A1 ΘΕΤ

Κείμενο 1 - Μη Λογοτεχνικό

Τα χαρακτηριστικά του αυθεντικού διαλόγου

Το παρακάτω κείμενο δημοσίευσε η Βασιλική Παππά, Συμβουλευτική Ψυχολόγος, υπογραμμίζοντας τις προϋποθέσεις του εποικοδομητικού διαλόγου στη διαπροσωπική επικοινωνία των ανθρώπων.

Ο διάλογος αποτελεί βασική παράμετρο της επικοινωνίας. Τα λεκτικά μηνύματα που ανταλλάσσουν δύο ή περισσότερα άτομα, μαζί με τα παραγωγιστικά αλλά και τα κατεξοχήν μη λεκτικά μηνύματα, συνιστούν τη διαπροσωπική επικοινωνία. Αποτελεί μια ευκαιρία για εκμάθηση και προσωπική βελτίωση και όχι απλώς για έκθεση και προβολή των προσωπικών μας απόψεων και θέσεων. Είναι η συζήτηση που λαμβάνει χώρα ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα, με την οποία γίνεται ανταλλαγή ιδεών και απόψεων. Απαραίτητη προϋπόθεση του διαλόγου είναι η προσεκτική ακρόαση εκ μέρους των συνομιλητών, αλλά και η αποδοχή και κατανόηση της διαφορετικότητας του ενός από τον άλλο.

Ωστόσο, η διεξαγωγή ουσιαστικού διαλόγου δε συμβαίνει συχνά, καθώς οι άνθρωποι συνήθως συνδιαλέγονται μεταξύ τους μόνο φαινομενικά. Ανυπομονούν, βιάζονται να πουν τη γνώμη τους, δε μιλούν με τη σειρά αλλά ταυτόχρονα και τις περισσότερες φορές διακόπτουν ο ένας τον άλλο, πριν ολοκληρώσει ο καθένας αυτό που έχει να πει. Άλλες φορές ο ένας μιλάει και ο άλλος δεν ακούει πραγματικά, σκέφτεται κάτι διαφορετικό και άλλες φορές ο ένας μιλάει και ο άλλος δεν ακούει, γιατί σκέφτεται αυτό που θα πει μετά ο ίδιος. Τέλος, υπάρχει ακόμη περίπτωση ο ένας να μιλάει και ο άλλος να σκέφτεται ότι δεν πρόκειται να του αλλάξει γνώμη με κανέναν τρόπο, οπότε δεν υπάρχει λόγος να απαντήσει.

Έτσι, ο πραγματικός διάλογος σπάνια επιτυγχάνεται, αλλά, εάν αυτό επιτευχθεί, τότε δημιουργεί θετικά συναισθήματα, χαρίζει την αίσθηση της πληρότητας και αυξάνει την αυτοεκτίμηση. Κάθε συνομιλητής είναι δεκτικός στις απόψεις του άλλου και έτοιμος να αναθεωρήσει τις δικές του απόψεις, αν χρειάζεται. Έτσι οδηγείται στην αυτοβελτίωση και μαθαίνει περισσότερα πράγματα τόσο για τον εαυτό του όσο και για τους άλλους.

Συγκεκριμένα, στον αυθεντικό διάλογο, επιδιώκουμε να κατανοήσουμε τον άλλο,

επιδεικνύουμε σεβασμό στη διαφορετική άποψη που εκφέρεται από τον συνομιλητή μας, ακούμε ενεργητικά, έχοντας την προσοχή μας στραμμένη στον συνομιλητή μας και φυσικά επιδεικνύουμε εμπιστοσύνη και εχεμύθεια.

Σε ό,τι αφορά τη σχέση γονέα – παιδιού, ο διάλογος είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη μιας ουσιαστικής επικοινωνίας και την οικοδόμηση μιας παραγωγικής σχέσης. Ο γονιός χρησιμοποιεί τον διάλογο όταν θέλει να μάθει πώς σκέφτεται και πώς νιώθει το παιδί του, όταν θέλει να μάθει πράγματα για την καθημερινότητά του, όταν προσπαθεί να θέσει όρια στη συμπεριφορά του, όταν θέλει να επιχειρηματολογήσει για τις δικές του απόψεις ή όταν βοηθά το παιδί να επιλύσει τυχόν συγκρούσεις. Γενικά ο διάλογος αποτελεί το κλειδί για τη δημοκρατική διαπαιδαγώγηση.

Βασιλική Παππά (11.9. 2017). «Τα χαρακτηριστικά του αυθεντικού διαλόγου»,
psychologynow.gr (διασκευή)

Παρατηρήσεις

ΘΕΜΑ Α

1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε σύμφωνα με το κείμενο τις παρακάτω διαπιστώσεις γράφοντας δίπλα σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη. **Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας με αποσπάσματα από το κείμενο.**

1. Η επικοινωνία των ατόμων στηρίζεται αποκλειστικά στα λεκτικά μηνύματα που χρησιμοποιούν για να ανταλλάξουν πληροφορίες.
2. Βασική προϋπόθεση του διαλόγου αποτελεί η ανάλυση και προβολή των προσωπικών θέσεων του ομιλητή.
3. Η διεξαγωγή ενός επιτυχημένου διαλόγου συμβαίνει σπάνια, καθώς οι συνομιλητές δεν ενδιαφέρονται για την ακρόαση της άποψης της άλλης πλευράς.
4. Ο ουσιαστικός και αυθεντικός διάλογος μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την βελτίωση της αυτοπεποίθησης των ατόμων.
5. Ο διάλογος αποτελεί βασικό όργανο διαπαιδαγώγησης στις σχέσεις γονιών και παιδιών.

Μονάδες 10

2. α. Να βρείτε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του Μη Λογοτεχνικού κειμένου. **(Μονάδες 5)**

β. Με ποια νοηματική σχέση συνδέεται η πρώτη με τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενό τους. **(Μονάδες 5)**

Μονάδες 10

3. α. Να αντικαταστήσετε καθένα από τα υπογραμμισμένα ρήματα στις παρακάτω φράσεις με ένα συνώνυμό χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα τους:

1. η συζήτηση που **λαμβάνει χώρα** ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα
2. οι άνθρωποι συνήθως **συνδιαλέγονται** μεταξύ τους
3. **χαρίζει** την αίσθηση της πληρότητας
4. **αυξάνει** την αυτοεκτίμηση
5. **επιδιώκουμε** να κατανοήσουμε τον άλλο

Μονάδες 5

β. Δίνονται οι παρακάτω περίοδοι λόγου του κειμένου:

«Σε ό,τι αφορά τη σχέση γονέα – παιδιού, ο διάλογος είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη μιας ουσιαστικής επικοινωνίας και την **οικοδόμηση** μιας παραγωγικής σχέσης».
«Γενικά ο διάλογος αποτελεί το **κλειδί** για τη δημοκρατική διαπαιδαγώγηση».

Για καθεμία από τις επιτοπισμένες λέξεις να **γράψετε δύο προτάσεις**. Στη μία να χρησιμοποιείται η λέξη **δηλωτικά (κυριολεκτικά)** και στην άλλη **συνυποδηλωτικά (μεταφορικά)**. [Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τα ουσιαστικά ως προς την πτώση και τον αριθμό.]

Μονάδες 6

γ. Να σχολιάσετε την σκοπιμότητα της χρήσης του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου. (Συγκεκριμένα...εχεμύθεια).

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β

Μια εκδήλωση που οργανώθηκε με την ευθύνη του δεκαπενταμελούς συμβουλίου του σχολείου σας έχει ως θέμα «Ο διάλογος στην εκπαίδευση». Ως εκπρόσωπος της τάξης σας αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε μια ομιλία με θέμα «Ο διάλογος αποτελεί το κλειδί για τη δημοκρατική διαπαιδαγώγηση». Να αναδείξετε τους λόγους που καθιστούν τον διάλογο θεμέλιο λίθο της κοινωνικής και δημοκρατικής καλλιέργειας. Ποια είναι τα ευεργετικά αποτελέσματά του στον νέο μαθητή;(300-350 λέξεις)

Μονάδες 30

Κείμενο 2- Λογοτεχνικό

Το τρίτο στεφάνι

Το μυθιστόρημα του Κώστα Ταχτσή με τίτλο «Το τρίτο στεφάνι» εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1963 και έκτοτε έχει μεταφραστεί σε επτά τουλάχιστον γλώσσες.

[...] Όταν τελειώσαμε το γυμνάσιο, ήθελα να πάω στο πανεπιστήμιο να σπουδάσω Νομικά. Στο σχολείο ήμουν πάντα η πρώτη στην έκθεση ιδεών και στην ιστορία. Ο μπαμπάς μ' ενεθάρρυνε, ήταν προοδευτικός άνθρωπος, πίστευε στη χειραφέτηση των

γυναικών. [...]«'Ασ' τη μωρέ να πάει κάνα-δυό χρόνια στο πανεπιστήμιο, να ξεσκουριάσει το μυαλό της!» της έλεγε. Αλλά η μαμά είχε την αντίληψη ότι η θέση των γυναικών είναι στο σπίτι και μοναδικός τους προορισμός ο γάμος κι η ανατροφή των παιδιών τους.

[...]Αλλά δεν την αδικώ εντελώς. Είχε δουλέψει η ίδια σε όλη της τη ζωή σαν άντρας και καλύτερα από άντρας, κι είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο γάμος είναι η πιο εύκολη δουλειά για τη γυναίκα. Δεν ήθελε να βγω στην βιοπάλη. Νόμιζε ότι αν σπούδαζα Νομικά, θα 'παυα να 'μαι γυναίκα. «Αν είναι να μου γίνεις σουφραζέτα **1**», μου 'λεγε πολλές φορές όταν μ' έβλεπε να διαβάζω τα φιλοσοφικά βιβλία απ' τη βιβλιοθήκη του μπαμπά, «να σηκωθείς να φύγεις απ' το σπίτι μου!» Ο μπαμπάς αναγκάστηκε να υποχωρήσει και με συμβούλευσε να κάνω κι εγώ το ίδιο. Δεν ήθελε να την πικράνει. Την εποχή εκείνη η υγεία της είχε αρχίσει να υποσκάπτεται. Απ' την πολλή δουλειά κινδύνευε να πάθει υπερκόπωση.[...]

1 Σουφραζέτα: Ο όρος Σουφραζέτες επινοήθηκε από την εφημερίδα Daily Mail ως ένας υποτιμητικός χαρακτηρισμός για τα μέλη του κινήματος υπέρ του δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες, το οποίο δραστηριοποιήθηκε στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

ΘΕΜΑ Γ

Στο Κείμενο 2, η αφηγήτρια με αμεσότητα και ζωντάνια μάς μεταφέρει το οικογενειακό κλίμα, όταν γίνονταν συζητήσεις με τους γονείς της για το θέμα των σπουδών της. Να καταγράψετε **δύο** (2) γλωσσικές επιλογές, οι οποίες επαληθεύουν την αμεσότητα και τη ζωντάνια (**Μονάδες 10**) και ένα παράδειγμα για την κάθε επιλογή (**Μονάδες 10**).

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Δ

Με βάση την οπτική της μητέρας που εκφράζεται στο Κείμενο 2 να παρουσιάσετε τη θέση και τον ρόλο της γυναίκας. Θεωρείτε ότι η αφηγήτρια συμεριζεται ή όχι την άποψη αυτή; Να αναπτύξετε την ερμηνεία σας σε μια παράγραφο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 15